

1996 - Utvandringen från Torsång

av Pär Nilsson och Harald Skölving

Det är nu 150 år sedan den stora utvandringen till Amerika startade. Därför har år 1996 utnämnts till "Migrationens år" med temat *Utvandrare och invandrare i Sveriges historia 1846 - 1996*.

Detta är Torsångs Hembygdsförenings bidrag till historieskrivningen.

- Emigration - varför
- Hur många utvandrade?
- Vilka var det som emigrerade?
- Återinvandringen var stor ...
- Tänk om emigrationen inte hade skett?
- Vart tog de vägen?
- Amerikabrev
- Emigranter från Torsång
- Källor

Emigration - varför? ↑

Den stora emigrationen från Sverige till Amerika tog sin början på 1850-talet och pågick en bit in på 1900-talet. Skälen att flytta från Sverige var olika, men alla väntade de sig en bättre framtid.

Emigrationen gick i vågor vars toppar sammanföll med de tider då villkoren var särskilt hårda i Sverige. Vågdalarna inträffade när det var bättre i Sverige och sämre i Amerika. I Sverige hade befolkningen ökat kraftigt under 1800-talet, bland annat tack vare minskad barnadödlighet. Industrialiseringen låg i sin linda och arbetstillfällena var få. På landsbygden fanns inte tillräckligt med jord att bruka, det var ju den äldste sonen som tog över efter fadern, de yngre bröderna fick antingen gå som hemmadrängar eller söka sig ut i från hembyn. På 1860-talet rådde både missväxt och hungersnöd. För många utvandrare fanns också ett annat skäl, nämligen att fritt få välja religion och ha frihet att yttra sin mening.

I ett brev från signaturen "Daniel" i Nya Falu-Posten år 1880 citerar vi följande rader som belyser andliga påfrestningar under resan.

"I min förra uppsats i Nya Falu-Posten lofwade jag att såsom fortsätt-ning redogöra något om den religiösa friheten i Amerika. Såsom jag redan förut antydt, råder här full frihet att tänka och tro hwad som för en och hwar synes wara rätt, på samma gång man likaledes uti så wäl tal som skrift äger rättighet att framställa sina tankar och åsigter. Nå-got lagstadgande finnes ej, som gifwer det ena partiet eller de åsig-terna företräde och inte heller finnas några öfwerflödiga tid och penningödande helgdagar.

Men månne de svenska emigranterna weta att tillgodogöra sig denna frihet? Nej, beklagligtwis låta sig många af dem här fånga sig till en större trældom än som warit dem förut pålagd. Bara man wäl har lem-nat fäderneslandet och emigranten anländt till Liverpool, mötes han där af en svensk jesuit, som kommer och bjuder på andlig spis mm och söker så godt han kan utmåla Amerika i så mörka färger som möjligt för att med flit göra emigrantens sinne dystert och hans utsikter mörka - allt i ändamål att få honom grubblande och missmodig.

Wid ankomsten till Newport återigen mötes han eller hon af representanter från alla möjliga sekter, hwilka spana efter rof och hwilka i parti och minut bjuda på biblar och ströskrifter sådana som "Helsningsord till den svenska emigranten" m.fl. Emellertid måste erkännas att de-ras näswhet nu mera blifwit något stäckt.

Slutligen anländer emigranten till bestämmelseorten och här motta-ges han åter af en prest eller någon hans agent, ty dylika finnas i öfwerflöd på alla platser och ständigt bjuda de på salighet om den resande will ansluta sig till deras kyrka, men ewig fördömelse om han lyssnar till någon

annan, härvid utmålande sig själwa såsom englar, men sina ämbetsbröder såsom riktiga busar."

I Amerika erbjöds blivande amerikaner mycket jord på lätta villkor. Särskilt frestande var villkoren i "Homestead Act" som år 1862 erbjöd förvärv av jord upp till 160 acres, eller 65 hektar per brukare, för nyodling. Efter inbördeskrigets slut 1865 satte industrin fart och efterfrågan på arbetskraft ökade snabbt.

Utvandringen skapade oro hos de svenska statsmakterna och 1907 tillsattes en utredning om orsakerna. Utredningen hade i mångt och mycket karaktären av självrannsakan. Hushållningssällskapet i Dalarna kom till följande slutsats:

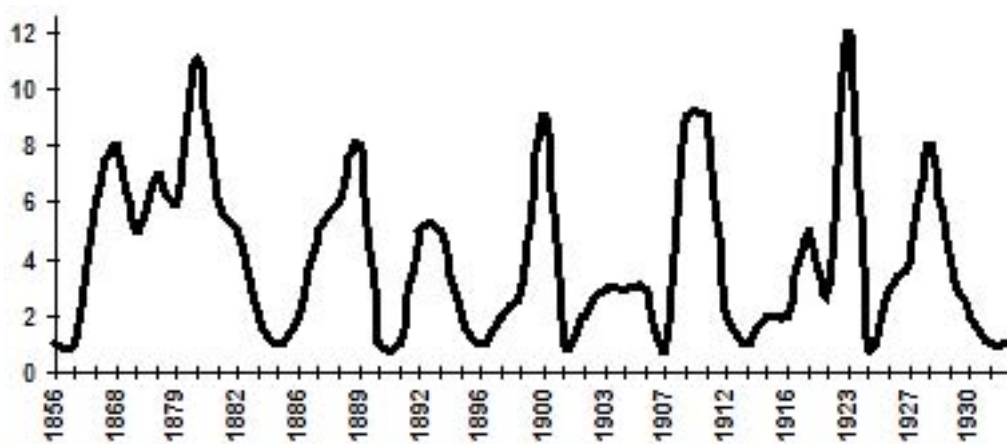
"Vad som här i Dalarna, uti vad beträffar jordbruket, mer än något annat bidrager till ökad emigration, är den för långt gångna ägostyckningen. Genom denna har brukningen så fördyrats och kommit att bliva så besvärlig, att innehavaren av ett sålunda sönderstyckat jordbruk ofta tröttnar och finner sin fördel förenligt att avyttra egendomen till första spekulant, som vanligen är någon representant för sågverksindustrin."

Denna sönderdelning är idag, nittio år senare, ännu inte helad.

Hur många utvandrade?

Totalt utvandrade 1,3 miljoner människor från Sverige, av dem kom 45000 från Dalarna. Den största utvandringståget svallade under 1880-talet, som förde med sig 325 000 personer. Av dessa kom 47 från Torsång, vilket var en fjärdedel av alla de som flyttade härifrån.

Efter ytterligare några toppar avstannade utvandringen efter hand som det svenska samhället utvecklades och även den svenska industrialiseringen gav arbetstillfällen.

Även i Torsång svallade utvandringstågorna. Kurvan visar hur många som utvandrade från Torsång årligen mellan 1856 och 1952. Åren 1880 och 1921 visar de största topparna.

Utvandringen började 1860 med en stor våg och ebbade ut 1883. Sedan inträffar regelbundna toppar och dalar

med sex, sju års mellanrum. Detta mönster kan vi inte förklara.

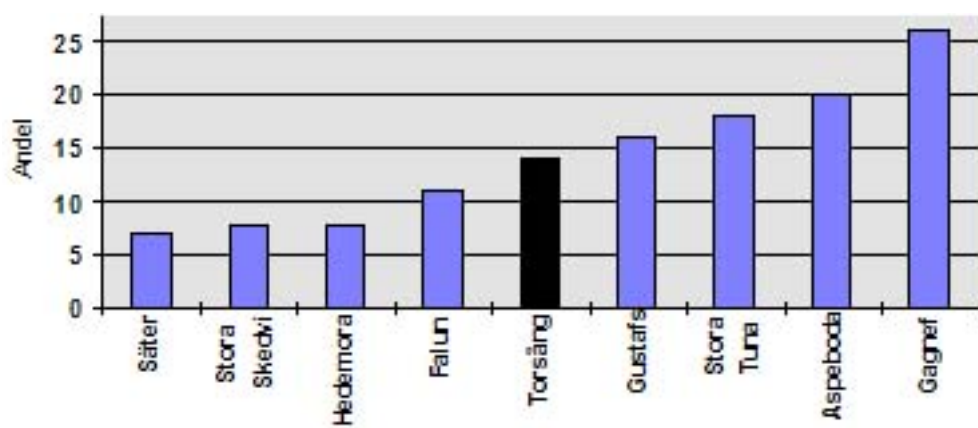
Kring 1890 slutade Amerika att dela ut jord och införde olika lagar för att minska invandringen. Den stora depressionen 1930 gjorde att vår tids stora folkvandring fick ett slut. Visserligen är det bara ett par procent av alla Amerikas invandrare som kom från Sverige, men i förhållande till vår befolknings storlek var den svenska utvandringen så stor att bara den irländska och norska var större!

Från Torsång utvandrade 191 personer från 1856 till 1952 enligt vår lista, som förtecknar alla utvandrade från Torsång (listan finns i slutet på denna skrift). År 1925 fanns det 1410 invånare i Torsång, det var alltså ungefär 14 % av invånarna som flyttade.

Staplarna visar andelen utvandrade från Torsång (svart stapel) och några grannkommuner. För kommunerna i trakten varierade andelen mellan 7 till 26 %. Den kommun i Dalarna som hade den ojämförligt största utvandringen var Våmhus med hela 60%!

I Våmhus nästan tömdes byn, endast fyra av tio personer fanns kvar. I Torsång var det bara en till två personer av tio som flyttade.

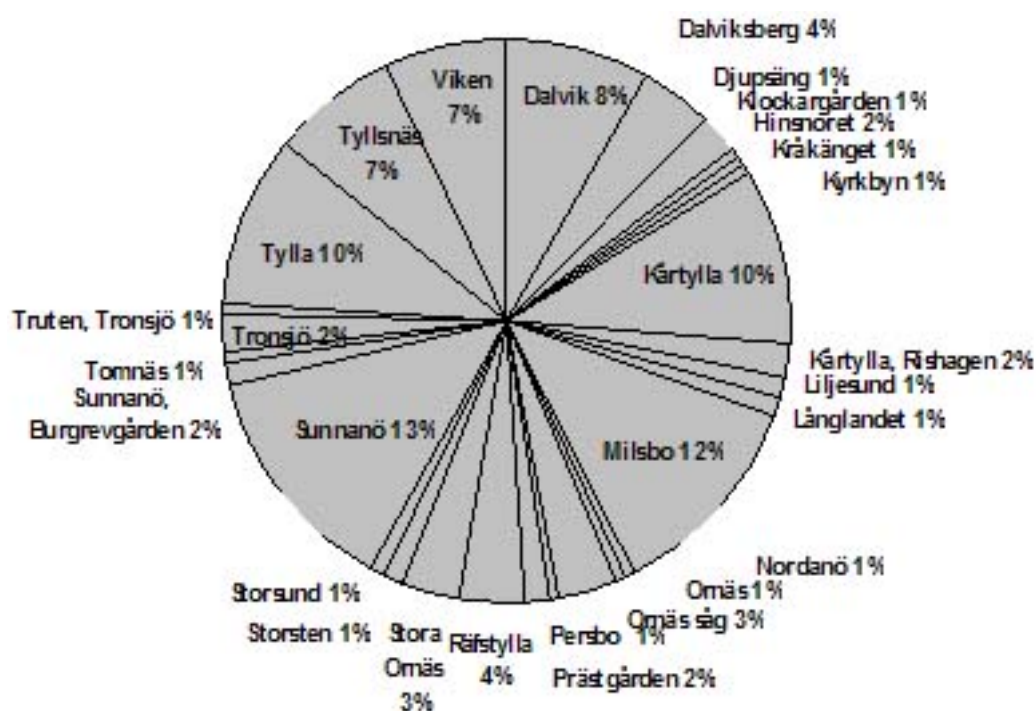
Vi har sökt samband med ökning och minskning av flottningen i Torsång, men det går

inte att hitta några sådana. Det finns troligen inga enkla förklaringar på varitionerna, det är alltför många faktorer som spelar in. En sådan faktor är att många som flyttade från Torsång egentligen kom från andra plat-ser i Dalarna, de så att säga mellanlandade i Torsång en kortare tid. På samma sätt gäller att många

från Torsång först flyttade till en annan by och sedan utvandrade till Amerika.

En annan bild av utflyttningen ges av nästa bild, som visar från vilka byar i Torsång som utvandrarerna kom.

Tårtbitarna visar andelen emigranter från olika byar i Torsång. Inom Torsång varierade andelen utvandrare stort mellan olika byar. Sunnanö och Milsbo svarade vardera för ca 13%, Tylla och Kårtylla svarade vardera för ca 10%.

Siffrorna är procent, vilket betyder att när en by bara har några få invånare blir siffran stor om bara ett fåtal flyttar, detta torde gälla för t.ex. Burgrevgården och Klockargården.

Vilka var det som emigrerade?

Det var inte de allra fattigaste, de hade inte råd att betala för den långa resan, utan blev kvar i Sverige. Det var inte heller så många av de själv-ägande bönderna som reste, de hade ju redan sitt på det torra. Det var inte heller så många präster.

Nej, de första utvandrarerna var ofta religiösa fritänkare, t.ex. det hundratal "Erik Jansare" från Malung, Falun och Mora som utvandrade 1846 och som följdes av många baptister från Ovansiljan på 1850-talet. Några var intellektuella liberaler och fritänkare, säkert var en del äventyrare, men det fanns också ett fåtal välbeställda bönder. Till en början reste hela familjer, men under sena-re tid allt fler enskilda personer.

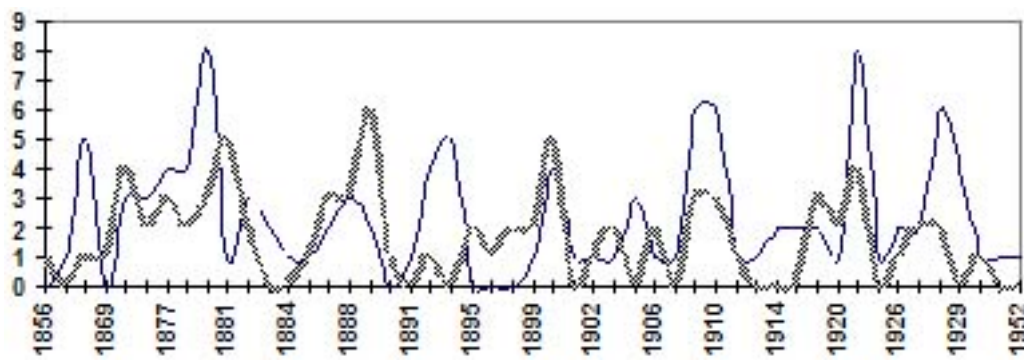
På 1880-talets stora utvandringståg seglade landsbygdens jordlösa, det var de drängar och hemmasöner som inte var förstfödda och det var pigorna.

Många unga män drog sin kos när värnpliktslagarna skärptes kring 1901, rekryterna tvingades nu ligga inne 240 dagar i stället för 90. Eftersom de måste ha Kunglig Majestäts tillstånd att utvandra, tog de ofta den illegala vägen över Norge.

I början av 1900-talet rådde stora politiska motsättningar både före och efter den stora strejken 1909. Många arbetare som agiterat blev svartlistade av de stora företagen och sökte sig till Amerika. Den välkände agitatorn och sångaren Joe Hill var bara toppen på ett isberg.

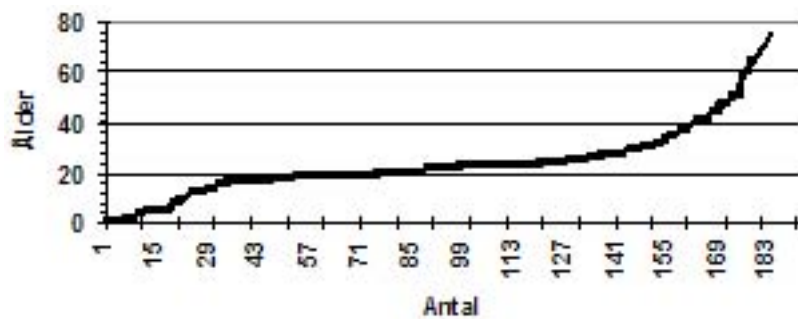
I den sista stora vågen fanns Norrlandskustens sågverksarbetare, inlandets

skogsarbetare och malmfältens gruvkarlar.

Kurvan visar hur många män respektive kvinnor som utvandrade från Torsång varje år mellan 1856 och 1952. Kvinnorna visas med en tjock linje.

männens och kvinnornas avresetider blir lite förskjutna. Ett sådant mönster ser vi mellan åren 1856 och 1900.

Här ser vi hur åldern hos Torsångs 191 utvandrare fördelar sig över tiden. De flesta var mycket unga, cirka 140 personer var 30 år eller yngre. Ett trettioital var inte äldre än 20 år. Den obesvarade frågan är om det var de unga kreativa eller om det var de unga äventyrarna som flyttade. Vilket det nu än var, vet vi inte vad de skulle betytt för

sin hembygd om de stannat.

Återinvandringen var stor och betydde mycket för Sverige! ↑

På grund av nya restriktiva invandringslagar i USA, som kom 1924 upphörde massinvandringen. Den svåra depressionen i början av 1930-talet medförde att för första gången på 80 år blev återinvandringen till Sverige större än utvandringen till Nordamerika.

Nästan hälften av de omkring 80 000 människor, i huvudsak män, som utvandrade mellan 1911 och 1920 kom tillbaka till Sverige. Många av dem hade tjänat ihop pengar inom industrin, vid järnvägsbyggen och skogsarbeten, sedan kom de tillbaka till Sverige, en del för att köpa jord.

Av de 1,3 miljoner utvandrarna från Sverige återvände 200 000. De förde med sig inte bara pengar för att köpa jord, utan många av dem hade med sig nya idéer. De folkrörelser som växte fram i Sverige under slutet av 1880-talet hade amerikanska förebilder, t.ex. arbetar-, frikyrko-, och nykterhetsrörelserna. Andra exempel på nya idéer var det väl bekanta löpande bandet, postorderförsäljning och armerad betong.

Även torsångsbor återvände. Vi har inte haft möjlighet att bestämma hur många de var, men nio fall är ändå belagda.

Det fanns även torsångsbor som efter några år i Amerika återvände hem, stannade hemma en tid och sedan åter utvandrade. Ett sådant exempel är Anatolius Sundberg från Sunnanö. Han utvandrade första gången år 1882, återkom två år senare och stannade i Torsång fram till år 1900. Då tog han med sig hela familjen, hustru och sex barn och emigrerade till Minneapolis, där de sedan stannade.

Ett annat exempel är Anders Ahlin från Sunnanö. Han utvandrade den 17 maj år 1912 från Sunnanö, deltog i första världskriget och återkom till Sverige den 14 juni 1921 till Stora Tuna socken. Han var en av de två som sedan startade Borlänges första bussrörelse, Magnussons Buss.

Tänk om emigrationen inte hade skett? ↑

Skulle Sverige ha fått ett inbördeskrig? Ja, kanske det, men säkert skulle vi varit minst 12 miljoner invånare! Enligt professorn vid Avdelningen för historisk demografi vid Umeå universitet, Lars Göran Tedebrand, kan man göra vissa spekulationer.

Det var 1,3 miljoner svenskar som utvandrade till Amerika. Om de i stället stannat hemma och om man tar hänsyn till deras ättlingar skulle Sveriges befolkning idag ha varit över 12 miljoner invånare, istället för nära 9 miljoner. Om vi dessutom räknar in arbetskraftinvandringen till Sverige mellan 1950-70 skulle siffran varit ännu högre!

Vi hade kanske inte gått miste om de nya tekniska och kulturella impulserna som kom från återinvandrarna, men vi hade fått dem mycket senare.

Klassmotsättningarna var starka i Sverige kring sekelskiftet. De hade antagligen växt sig ännu mycket starkare. Vi hade storstrejken 1909 och vi hade Ådalskonflikten 1931. Människor svält och det förekom hungerkravaller runt om i landet, där arbetare slogs med polis och militär. Hjalmar Branting lyckades leda in Sverige på reformvägen och vi fick vår första socialdemokratiska regering 1920. Men vad kunde ha hänt om alla landsbygdens egendomslösa och svältande varit ännu fler? Kanske hade utgången blivit en annan och även Sverige drabbats av inbördeskrig som Finland?

Vart tog de vägen?

De flesta styrde sin kosa till den amerikanska mellanvästern med tyngdpunkten i Minnesota. Staterna Nebraska, Iowa, Illinois, Kansas, South Dakota och North Dakota, som ligger runt Minnesota, tog även de emot stora mängder svenskar och kanske framför allt dalfolk.

Just kring St Paul, norr om Minneapolis i Minnesota, i ett område som kallas Isanti County med staden Cambridge som centrum, uppstod en stark koncentration av dalfolk. Området kallades ibland "Amerikas Dalarna".

Dalfolket satte stor prägel på sitt nya land, åtminstone sex orter kallades Falun. Falun i Saline County, Minnesota, döptes 1868 av sin förste postmästare, Erik Sundgren från Svärdsjö. Ytterligare fanns Mora, Järna, Dalbo och Dalstorp i Minnesota.

Torsångsfolket flyttade i första hand till Minnesota, Chicago och New York, men tyvärr vet vi inte vart alla flyttade. För många angavs bara "Amerika" eller "Nordamerika" som resmål i flyttningsbetyget. I listan i slutet av denna skrift, uppges även andra resmål, t.ex. Kanada, Norge, Tyskland, England, Colombia och Australien.

Amerikabrev

Brevet är skrivet av Erik Mikael Blomqwist från Milsbo och är publicerat den 19 februari 1881 i Nya Falu Posten.

"Som jag alltid varit god vän till Nya Falu Posten därför att den ständigt ifrat för frihet och det som godt är, samt respekterat den fria yttranderätten, tillåter jag mig nu, då jag befinner mig fjerran från min födelsebygd (Torsång och Milsbo) på detta sätt uppvakta mina respektive vänner med några rader.

Såsom synes befinner jag mig långt bortom werldshavfwet, nämligen i Ameri-kas wester. Hwarför jag emigrerade och huru jag funnit det gestalta sig för mig, will jag i korthet förtälja.

Då jag icke kunde förlika mig med den rådande ställningen där hemma, en-kannerligen det religiösa eller prestwäldet, och för det andra märkte att den swenske bonden slutligen måste duka under för alla tilltagande skattebördor mm, beslöt jag att resa till Amerika hwilket jag hört beskrifwas som ett fritt land, för att öfwertyga mig om sanningen häraf.

Jag anträdde resan från Swerige den 5 mars förlidet år och efter en i allo lyck-lig färd ankom jag hit till Minnesota den 28 i samma månad.

Nu återstår att berätta huru mina förhoppningar här har realiserats, och hwad detta beträffar

måste jag erkänna att allt är efter min smak, emedan här är fullständig religionsfrihet, hwilket måste värderas af alla dem som wilja lefwa från allt prestförtryck.

Äfwen will jag berätta att jag som många andra tagit mig land, nämligen 160 acres (1 acre omkring 27 sw kappland). Detta kostade mig endast 14 dollars i papperslösen. Dock medfölja de willkor att jag bygger, odlar och bebor det-samma under 5 år, hwarefter landet skall profwas upp med wittnen bestyrkas att jag uppfyllt lagen, då jag erhåller fastebref (varented deed) på det samma; eller om jag nu icke will bebo och odla det, så har jag rätt att få betala upp det med 200 dollars och med afdrag af dessa 14 som jag har betalat, men det will jag icke göra.

Alla amerikanare profwa upp sina land och sälja dem till kapitalister för 7 à 800 dollars; åtskillige ha blifwit bjudna 1000 för sina 160 acres. De flesta af nybyggarna här äro swenskar.

Alldenstund jag icke war så bemedlad att jag kunde taga min familj med mig, reste jag hit allena, och det är det bästa då man kommer och icke har öfwerflöd på pengar. Men till våren skall jag sända dem biljetter. Jag har genom arbete förtjent bra nog, fast en nybörjare icke kan påräkna så mycket det första året, synnerligast då han ej kan språket.

Medan jag war hemma i Sverige såg jag i tidningarna många gånger yttras att Amerikas likställighet bestod blott däri, att pigan wille wara lika god som sin matmoder, både uti klädedrägt och annat, hwad det än kostade, och att samma förhållande egde rum med arbetaren gent emot arbetsgifwaren. Det kan icke heller förnekas att detta är nära träffadt, ty tjenstpigan är lika mycket wärd som hennes nåd, och arbetaren anses wara af lika hög börd som millionären. Hwad tilltal och titlar beträffa, så finnes ingen skillnad, ty thou (du eller ni) och master (herre) är allt som begagnas, man må wara hur hög eller ringa som helst, och fruntimmer benämnas för she (hon) eller miss, missis, hon må wara piga eller presidentfru.

Lake Valley Po., Traverse Co., Minnesota, North America
E. M. Blomqwist"

Följande brev är också publicerat i Nya Falu-Posten under signaturen "Daniel". Daniel Olsson Westman från Dalviksberg, skrev flera brev till tidningen.

"Lake Valley & Traverse (uti den 29 December 1880)

Åtskilliga bestyr ha orsakat att jag icke förrän nu fått tillfälle att skrifwa till eder ärade tidning. Men nu har tiden kommit då farmaregubbarna få sitta inne och se till att de hålla stugan varm, då de på samma gång ha tid att anställa si-na små berättelser öfwer saker och ting som stå på dagordningen.

Nu är julen öfwerstånden här så wäl som annorstädes, men inte finns det något intressant att tala härom, ty tiden går sin jämna gång.

Ännu är här för ringa bebyggdt att någon större tillställning kan arrangeras, men wi ha i alla fall roat oss efter bästa förmåga samt hoppas på bättre till ett annan år, då wi antaga att wi äga en liten stad här i midten af det lilla swenska nybygget.

I min förra uppsats i Nya Falu-Posten lofwade jag att såsom fortsättning redogöra något om den religiösa friheten i Amerika. Såsom jag redan förut antydt, råder här full frihet att tänka och tro hwad som för en och hwar synes wara rätt, på samma gång man likaledes uti så wäl tal som skrift äger rättighet att framställa sina tankar och åsigter. Något lagstadgande finnes ej, som gifwer det ena partiet eller de åsigterna företräde och inte heller finnas några öfwerflödiga tid och penningödande helgdagar.

Men månne de swenska emigranterna weta att tillgodogöra sig denna frihet? Nej, beklagligtwis låta sig många af dem här fånga sig till en större trældom än som warit dem förut pålagd. Bara man wäl har lemnat fäderneslandet och emigranten anländt till Liverpool, mötes han där af en swensk jesuit, som kommer och bjuder på andlig spis m.m och söker så godt han kan utmåla Amerika i så mörka färger som möjligt för att med flit göra emigrantens sinne dystert och hans utsikter mörka - allt i ändamål att få honom grubblande och missmodig.

Wid ankomsten till Newport återigen mötes han eller hon af representanter från alla möjliga sekter, hwilka spana efter rof och hwilka i parti och minut bjuda på biblar och ströskrifter sådana som "Helsningsord till den swenska emigranten" m.fl. Emellertid måste erkännas att deras näswhet nu mera blifwit något stäckt.

Slutligen anländer emigranten till bestämmelseorten och här mottages han åter af en prest eller

någon hans agent, ty dylikafinnas i öfwerflöd på alla platser och ständigt bjuda de på salighet om den resande will ansluta sig till deras kyrka, men ewig fördömelse om han lyssnar till någon annan, härwid utmålande sig själwa såsom englar, men sina ämbetsbröder såsom riktiga busar.

Emigranten blir naturligtwis härwid mycket förbryllad, för så widt han icke själf är prest, och blir de i de flesta fall fångad, oaktat det rysliga förtrycket i hans hemland måhända warit en af grundorsakerna till hans emigration. Men okunniga och widskepliga, som många äro, tro de sig icke kunna lefwa utan prest och utan att tillhöra en kyrka och sålunda nödgas de här underkasta sig Augustana eller någon annan synods påwewælde. Detta är att af ägaren fri wilja på nytt gifwa sig i trældom, hwarigenom han kan få äta upp den kål, uti hwilken han förut spottat.

Ja, det är att i ett fritt land gifwa sig till slaf, hwarigenom han icke allenast ständigt blir uppskörtad och widkännas ekonomisk förlust till följd af den bottenlösa prestsäckan, utan kanske till sist blir beröfwad förnufts bruk, hwilket är så dyrbart att äga - undantagande i religiösa saker! Många äro åtminstone de fall då prestens offer hamnat på dårhuset. Dessa prester utgöras ofta nog af personer som på ett eller annat sätt brutit mot lagen, men nu uppträda såsom riktiga helgon (många exempel härpå föreligga), för att under skenhelighetens mantel bedraga lättrogna och dymedels ockra på enfalden.

Just sådan är den frihet som en stor del af våra landsmän själf påtar sig i det fria Amerika. Det är, i få ord sagt, ett andligt och skamligt förtryck. Här förutom bedrifwa presterna bland de stackars nybyggarna ett storartadt tiggeri; ty utom den lön de själwa hafwa tiggas och prejas till kyrkor och prestboställen, skolor, till in- och utländsk mission o.s.v. Det heter att, allt som offras på prestens altare, offras direkt till Gud och hans ära och vidare heter det : "will ni icke hjälpa Herren då han nu behöver det till det och det - själar skola ju frälsas?" Hwem tager icke då utaf sig skjortan, om det gällde. Och på detta sätt far tiggarmunken ifrån det ena huset till det andra. Men förklarar sig någon wara så fattig att han ej kan gifwa något, då måste den stackars nybyggaren efterkomma prestens önskan att utfärda till honom en revers, betalbar på ett halft eller helt år med 7 à 10 procents ränta och blir därwid lofwad få en ersättning 100 procent antingen i detta eller andra lifwet. Hwem will icke då för en spottstywer bekomma så mycket igen. Dylika tiggarmunkar göra på så sätt goda affärer.

Jag anför detta såsom en warning till de af våra landsmän därhemma, hwilka möjligen äro betänkta på att emigrera. Akten eder för sådana ulfwar i fårakläder!

Nu till den medborgerliga och politiska friheten. Hwarje till myndig ålder kommen person och hwarje inwandrare som uttagit sitt naturalisationspapper eger (åtminstone här i staten Minnesota) full rätt att vota wid alla wal wid tillsättande af ämbetsmän, till och med till president. Likaså eger den, som uttagit sitt andra fulla medborgarepapper, rätt att söka till hwilket ämbete som helst, utom till president- och guvernörsbefattningarna, hwilka skola beklädas af infödda män, till följe hwaraf vår nation är talrikt representerad i legislaturen (lagstiftande församlingen) här i staten. Hwarje individ har samma rätt i politi-ken som i religionen, nämligen att ega hwilka åsikter som helst eller tillhöra hwilket parti som helst.

Partierna bestå af det demokratiska, hwilket är äldst, och det republikanska, som under senaste walkampen wann seger eller tillsatte republikansk president. Det tredje partiet är Greenbacks eller arbetarepartiet, som måhända till nästa presidentwal kan blifwa mäktigt nog. Jag will för ro skull anföra en punkt utaf Greenbacks konstitution: "Wi förklara, att allt ljus, luft och watten tillhöra alla människor och att hwarje stadgande eller bruk, som tillåter någon person att taga i besittning mera häraf än han har rätt till och hwarigenom andra drabbas måtte afskaffas."

Det fjärde partiet, eller fritänkarepartiet, är nästan utaf samma åsikter som det föregående. Att så många och flera partier finnas, det bewisar att det är ett land som går uppåt och fram till bättre åsikter och därigenom folkligare stadganden; och Amerika blir helt wisst det land som kommer att omskapa den gamla werlden. De under sekler behäftade bålverken skola omsider gifwa wika eller blifwa kufvade af jätteideerna från den nya werlden. Ty så länge som regenterna med stolt förakt tillbakawisa hwarje billig fordran utaf folket, så skola de twärt emot sin wilja, hjälpa till att befoka Amerika och det göra minsann höga wederbörande rätt uti, på samma gång arbeta till sin egen undergång ty här utvecklas stundligen nya ideer hwilka slutligen skola bära frukt uti alla land.

Daniel"

Totalt utvandrade 191 personer från Torsång. Detta har kunnat beläggas från kyrkobokföringen i Torsång med flera församlingar.

Attestår	Namn och ålder	Hemort	Yrke/titel	Destination
1856	Josefina Schultzberg, 22	Prästgården	Prostdotter	New York
1867	Carl Fredric Granholm, 24	Tomnäs		Amerika
1868	Forserkers Per Olsson 37 Brita Halvarsdotter, 40 Olof 6 Gustaf, 5 Johan Magnus, 4	Milsbo	Bonde	Amerika
1868	Lasses Erik Olsson, 19	Dalvik	Bondson	Amerika
1869	Lasses Olof Ersson 45 Carin Olsdotter, 44 Anna, 17 Brita, 13 Olof, 9 Catharina, 6 Maria, 1	Dalvik	Hemmansägare	Amerika
	Carl Fredric Ericsson, 27	Kårtylla	Murare	Chicago
	Carl Johan Johansson, 17	Stora Ornäs		Galva, Illinois
1871	Eric Fernström, 41 Sara Lundin, 48 Anna Fredrika, 6 Carl Augustinus, 2	Viken	Hemmansägare	St Paul
1877	Daniel Olsson Westman, 32 Anna Catharina Schedin, 38 Juliana, 5	Dalviksberg	Bonde	Lake Valley, Minnesota
	Olof Bäckman, 45 Maria Lovisa Jansdotter, 23 Emanuel, 4 Daniel Emil ,5 mån.	Milsbo	Bonde	Minneapolis
1879	Erik Bäckman, 49 Kerstin Bäckman, 52	Milsbo		Cokato, Minnesota
1879	Carl Gustaf Jansson, 28 Johanna Fredrika Hagberg, 22 Erik Gustaf, 2 Ernst Gustaf Verner, 2 mån	Viken	Valsverksarbetare	Denver, Colorado (?)
1880	Klockar Erik Mikael Blomqvist, 27	Milsbo	Bondson	Herman, Minnesota
1880	Borg Alfred Pilström, 19	Sunnanö	Bondson	Herman, Minnesota
	Anders Gustaf	Kårtylla	Målare	Frankfurt, Kansas

	Ericsson, 41 Anna Cathrina Bergman, 35 Ivan Gustaf, 11 Ernst Wilhelm, 9 Anna Charlotta, 6			
	Prest Jonas Olsson, 24	Dalvik	Bondson	Chicago
	Per Erik Hagberg, 48	Viken	Vällningsmästare	Amerika
	Maria Axelina Hagberg, 19	Viken		New York
	Edmund Theodor Friberger, 28	Stora Ornäs	Fd artillerist	Duluth, Minnesota
1881	Anna Lisa Holmgren, 26	Hinsnoret	Piga	Chicago
	Katharina Björklund, 22 Selma Josefina, 2	Milsbo	Hustru	New York
	Brita Björklund, 18	Kårtylla	Bonddotter	Herman, Minnesota
	Carl Gustafsson	Tyllsnäs		N. Amerika
	Mans Johanna Augusta Andersdotter, 21	Nordanö	Bonddotter	New York
1882	Jon Larsson Björklund, 50 Brita Jansdotter, 52 Lars, 13 Kerstin, 26	Kårtylla	F hemmansägare	Herman, Minnesota
	Anatolius Sundberg, 22	Sunnanö	Arbetare	Herman, Minnesota
	Carl Erik Haglöf, 16	Kårtylla		N. Amerika
1883	Skörs Carl August Andersson, 22	Tylla	New York	
	Larspers Gustaf Leander Eriksson, 19	Tylla		New York
1884	Larspers Jacob Albert Eriksson, 21	Tylla		Amerika
1886	Anders Gustaf Skoglund, 25	Persbo (Uvberget)		Minneapolis
	Daniels Alma Christina Andersson, 20	Kårtylla		Amerika
1887	Skörs Gustaf Adrian Jakobsson, 19	Tylla	Hemmansägarson	Muskegon, Minnesota
	Anders Alfred Hedlöf, 24	Dalvik		Minneapolis
	Larspers Math. Elisab. Eriksson, 21	Tylla		Muskegon, Minnesota
1887	Matilda Erika Eriksson, 19	Prästgården	Piga	Muskegon, Minnesota
	Åker Anna Karolina Eriksson, 16	Tylla		Muskegon, Minnesota
1888	Daniels Anna Elisabet	Kårtylla		Amerika

	Andersson, 17			
	Carl Victor Enholm, 23	Tylla	Skomakarlärling	Amerika
	Prest Johannes Olsson, 21	Dalvik		Chicago
	Täpp Olof Eriksson, 25	Dalvik		Chicago
	Skörs Hilma Augusta Jakobsson, 18	Tylla		Amerika
	Anna Elisabet Hansdotter, 17	Dalviksberg		Chicago
1889	Johanna Kristina Plantin, 25	Storsund		Chicago
	Brita Ulrika Hansdotter, 22	Dalviksberg		Amerika
	Gustaf Magnusson, 20	Kårtylla		New York
	Anna Maria Christina Magnusdotter, 14	Kårtylla		New York
	Gustaf Verner Pettersson, 13	Kårtylla		New York
	Alma Andersdotter, 19	Dalvik	Piga	Chicago
	Täpp Brita Andersson, 23	Dalviksberg		Frankfurt, Kansas
	Ingels Matilda Andersson, 23	Milsbo		Chicago
1890	Ingels Greta Lovisa Andersson, 30	Milsbo		Chicago
1891	Harilds Carl Johan Bergström, 28	Tronsjö	Sjöman	Australien
1892	Anders Tomsson, 25	Tylla	Jordbrukare	Milaca, Minnesota
	Anders Johan Andersson, 21	Dalvik		Milaca, Minnesota
	Täpp Per Johan Andersson, 19	Dalviksberg		Omaha, Nebraska
	Daniels Anders Wilhelm Andersson, 17	Kårtylla		Boston
1892	Täpp Kerstin Ericsson, 24	Dalvik		Norge, Kristiania (Oslo)
1893	Carl Johan Plantin, 24	Storsund		New York
	Knut Fredrik Blomquist, 21	Tylla		Milaca, Minnesota
	Olof Gustaf Svensson, 22	Tylla	Arbetare	Milaca, Minnesota
	Körsnärs Carl August Körsnär, 23	Tyllsnäs		Cincinnati , Ohio
1895	Hulda Lovisa Sund, 18	Prästgården	Piga	New York
	Daniels Johanna Andersson, 16	Tronsjö		Amerika
1896	Köns Anna Persson, 16	Kårtylla	Hemmansägardotter	Lawrence, Kansas
1897	Körsnärs Amanda Elisabet Körsnär, 13	Tyllsnäs		New York

1897	Hulda Dorotea Schedin, 18	Milsbo	Hemmansägardotter	New York
1899	Greta Elisabet Lindgren, 20	Långlandet	Hemmansägardotter	Chicago
	Skinnar Elin Erika Hansson, 20	Milsbo	Hemmansägardotter	New York
	Olof Olsson ,21	Dalvik	Hemmansägarson	Pueblo, Colorado
1900	Anders Enochsson, 74	Sunnanö	F hemmansägare	Minneapolis
	Karl Botvid Andersson, 30	Sunnanö	Arbetare	Minneapolis
	Päls Greta Lisa Görssdotter, 41 Agnes Adelina, 14 Artur Emanuel, 12 Axel Valdemar, 10 Betty Regina, 7 Elsa Mariana, 5 Svea Ingeborg, 2	Sunnanö		Minneapolis
1901	Erik August Sjöberg, 17	Tylla	Skomakeriarbetare	Rock Island, Illinois
1902	Lissmates Erik Lundin, 31	Stora Ornäs	Arbetare	Rhenlander, Wisconsin
1902	Anna Norling, 23	Klockargården	Piga	Willmar, Minnesota
1903	Susanna Skarp, 27	Kårtylla	Hemmansägardotter	Norway, Michigan
	Lasses Anders Andersson, 64 Bumans Brita Andersotter, 60	Räfstylla		Alexandria, Minnesota
1905	Sigfrid Lindgren, 21	Långlandet		Chicago
	Daniel Alfred Lundin, 23	Viken	Arbetare	Mapleton, Iowa
	Erik Emil Johansson, 22	Milsbo	Arbetare	Halifax, Nova Scotia
1906	Anna Maria Israelsson, 21	Tyllsnäs		Amerika
	Larspers Carl Erland Bylén, 24 Augusta Bylén, 20	Tylla		Seattle, Washington
1907	Sved Johannes Emanuel Eriksson, 18	Tylla	Hemmansägarson	Amerika
1909	Per Leander Jansson, 25	Ornäs såg	Sågverksarbetare	Ashland, Wisconsin
1909	Karl Oskar Blomqvist, 34 Hanna Lovisa Järnberg, 28 Hanna Viola, 3 Erik Ludvig, 1	Räfstylla	Ångbåtsförare	Chicago
	Bengsbo Sofia Johansson, 24	Milsbo	Piga	Chicago
1909	Körsnäs Alfred Rudolf Körsnär, 20	Tyllsnäs	Arbetare	Chicago
	Israel Israelsson, 26	Tyllsnäs	Arbetare	Omaha, Nebraska
	Karl Hugo Eriksson, 23	Tyllsnäs	Hemmansägarson	Chicago

1910	Axel Albin Eriksson, 21	Sunnanö	Målare	Chicago
	Gustaf Agdur Eriksson, 17	Sunnanö		Chicago
	Anders Oskar Hermansson, 18	Tylla	Hemmansägare	Sydamerika
	Skräddar Anders Fredrik Eriksson, 65 Anna Lisa Jansdotter, 59	Sunnanö	F Hemmansägare	New York
	Jan Erik Jansson, 28	Ornäs såg	Arbetare	N Amerika
	Sten Gunnar Theodor Nylén, 32 Rosa Virginia Ågren, 25	Hinsnoret	Gymnastikdirektör	Dusseldorf, Tyskland
	Maria Sundgren, 20	Kårtylla, Rishagen		Rockford, Illinois
1912	Anders Alin, 24	Sunnanö	Jordbruksarbetare	N Amerika
	Hilma Andersson, 22	Stora Ornäs	Piga	N Amerika
1913	Axel Rudolf Viktor Spjuth, 35	Stora Ornäs	F disponent	London, England
1914	Erik Viktor Alin, 19	Sunnanö	Jordbruksarbetare	Chicago
	Bror August Lundin, 19	Viken	Jordbruksarbetare	Rapid City, South Dakota
1916	Nils Gustaf Eriksson, 19	Storsten	Sågverksarbetare	Nordamerika
	Ernst August Eriksson, 21	Tyllsnäs	Järnvägsarbetare	Nordamerika
1917	Axel Lundin, 24	Viken	Verkstadsarbetare	Nordamerika
	Säbben Erik Andersson, 19	Tyllsnäs	Jordbruksarbetare	Gilroy, Saskatchewan, Kanada
1917	Anna Sundgren f Ersdotter, 53 Märta Karolina Sundgren, 14 Ester Vilhelmina Sundgren, 21	Kårtylla, Rishagen	Änka	Nordamerika
1920	Anna Israelsson f Nilsson, 67 Ester Eugenia Israelsson, 26	Tyllsnäs	Sågverksägaränka	Nordamerika
	Erik Martin Andersson, 17	Storsten		Nordamerika
1923	Edit Karolina Gustafsson, 26	Räfstylla	Arbetardotter	Nordamerika
	Karl Anders Thidé, 24	Kyrkbyn, kommunalhuset	Dräng	Nordamerika
	Anders Gren, 30 Ester Karolina Gren f Hillerström, 25	Liljesund	Jordbruksarbetare	Nordamerika
	Johan Herman Lidman, 26	Sunnanö	Jordbruksarbetare	Nordamerika
	Erik Albert Flodström, 24	Sunnanö	Jordbruksarbetare	Nordamerika
	Johan Walter Larsson, 22	Tylla	Jordbruksarbetare	Nordamerika
1923	Arvid Sjöberg, 36 Emma Elisabet Jansson, 31 Dagny Birgitta,	Sunnanö, Burgrevgården	Flottare	Nordamerika

	3			
	Kurt Jakob Henrik Albert Böhme, 28	Stora Ornäs	Civilingenjör	Kanada
	Johan Julius Samuelsson, 20	Sunnanö	Arbetare	Nordamerika
1925	Viktor Stenvall, 24	Milsbo	Jordbruksarbetare	Nordamerika
1926	Karl Oskar Andreas Sigfridsson, 17	Ornäs såg	Sågverksarbetare	Nordamerika
	Ellen Karolina Eberhard f Schedin, 26	Milsbo		Schwenningen, Wurtemberg, Tyskland
	Johan Adrian Backlund, 19	Ornäs såg	Tunnbindare	Kanada
1927	Maria Elna Käck, 19	Ornäs såg		Kanada
	Gers Elin Viktoria Larsson, 20	Tylla	Hemmansägardotter	USA
	Karl Oskar Eriksson, 29	Tyllsnäs	Jordbruksarbetare	USA
1928	Nils Harald Eriksson, 21	Tyllsnäs	Jordbruksarbetare	USA
	Ture Arvid Emanuel Käck, 19	Ornäs såg	Sågverksarbetare	Kanada
	Slump Karl Axel Haglöf, 19	Tronsjö	Jordbruksarbetare	Rock Springs, Montana
1928	Fredrik Olsson, 71 Johanna Gustava Olsson f Skoglund, 69 Karl Konrad, 41 Anna Andrea, 39	Sunnanö	F hemmansägare Jordbruksarbetare	Minneapolis
1928	Karl Bengt Ove Ekström, 31	Kråkänget	Styrman	Svenska konsulatförsamlingen i Narvik, Norge
1929	Sven Melcher Zethelius, 33	Å församling skr.	Med stud	Apartado 1075, Bogota, Colom-bia, Sydamerika
	John Bertil Johansson, 17	Sunnanö	Sågverksarbetare	Dalbo, Isanti County, Minneso-ta
	Knut Henfrid Jonsson, 17	Truten, Tronsjö	Ryggsäcksfabriksarbetare	USA
	Erik Verner Johansson, 31	Djupsäng	Jordbruksarbetare	Kanada
1930	Karin Elisabet Sigfridsson, 28	Ornäs	Hembiträde	USA
	Gers Erik Gustaf Larsson, 27	Tylla	Jordbruksarbetare	USA
1948	Karl Albert Hedlund, 17	Milsbo		Rembrant 126, Iowa, co Mrs E H Edvall
1952	Ernst Rolf Haglöf, 24	Tronsjö	Jordbruksarbetare	Rock Springs, Montana

Källor

Torsånga och andra församlingars kyrkobokföring.
Kyrkobokföring på mikrofilm från USA och Kanada.
Passagerarlistor från Göteborg.
Forskning och Framsteg, nr 3, 1996.
Emigration från Dalarna. Dalarnas Hembygdsbok 1966.
Tage Pettersson, Tronsjö.

[Till huvudsidan](#)
